

en varens op, welke tot 25 cm dik wordt opgegeven; deze ontbreekt op de uit kwartszand bestaande open plekken. De varens en Orchideeën groeien veelal in dichte kussens rondom den voet der stammen.

Waar instandhouding en bewaking niemandal behoeven te kosten en geenerlei belangen geschaad worden bij de aanwijzing tot natuurmonument en de aparte flora zelfs den leek onmiddellijk opvalt, komt het uiterst gewenscht voor dit gebied inderdaad in de rij der natuurmonumenten op te nemen, te meer waar Borneo nog zoo bijzonder misdeeld is op dit gebied.

HET VOORKOMEN VAN EENIGE DIERSOORTEN IN DE ZUIDER- EN OOSTERAFDEELING VAN BORNEO (Fig. 10) ¹⁾.

door

L. J. P. ZONDAG. 1931 p. 22-23

In het belang van de bescherming van eenige in het wild levende diersoorten werd door den voorzitter der N.I. Vereeniging tot Natuurbescherming de wenschelijkheid betoogd tot het vaststellen van eenige natuurmonumenten in de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo. Van de dieren, die beschermd moesten worden, was het wel bekend, dat ze algemeen in dit gewest voorkomen. Dit zou door het groote boschoppervlak nog geheel een natuurlijk monument zijn; maar... voor hoe lang nog? Het is daarom gewenscht, dat behalve verspreiding ook nog de dichtheid en samen voorkomen van verschillende soorten bekend is. Een natuurmonument moet niet moeilijk te bereiken zijn, wil het bewaakt kunnen worden en als studieobject voldoen. Ik bedoel natuurlijk voor ons te bereiken; voor een Dajak bestaat geen ontoegankelijk terrein als het gaat om b.v. een waardevolle rhinoceroshoorn te bemachtigen.

Het zijn vooral de militaire- en bestuursambtenaren, die bijgedragen hebben tot het verkrijgen van eenig inzicht in het voorkomen van de hier te bespreken diersoorten. Doel van dit artikel is het verkregen resultaat onder de algemeene aandacht te brengen. Zoo komt de waardeering voor de moeite, die genoemde ambtenaren zich hebben getroost om gegevens te verzamelen, het best tot uiting. Deze komen binnen het bereik van belangstellenden, die ze kunnen aanvullen en verbeteren.

Op bijgaand kaartje (Fig. 13) is aangegeven het voorkomen van olifanten, rhinocerosen, bantengs, orang-oetans en neusapen.

¹⁾ Ontleend aan een artikel van den heer ZONDAG, dat in het tijdschrift „De Tropische Natuur” onder denzelfden titel, en in nieuwe spelling verschenen is (i.c. XX, 1931, p. 221-223).

RES. Z. EN O. AFD. VAN BORNEO

SCHAAL 1:5000000.

- Olifanten.
- ⊗ Rhinocerossen.
- Bantengs.
- Orang oetans.
- Neus apen

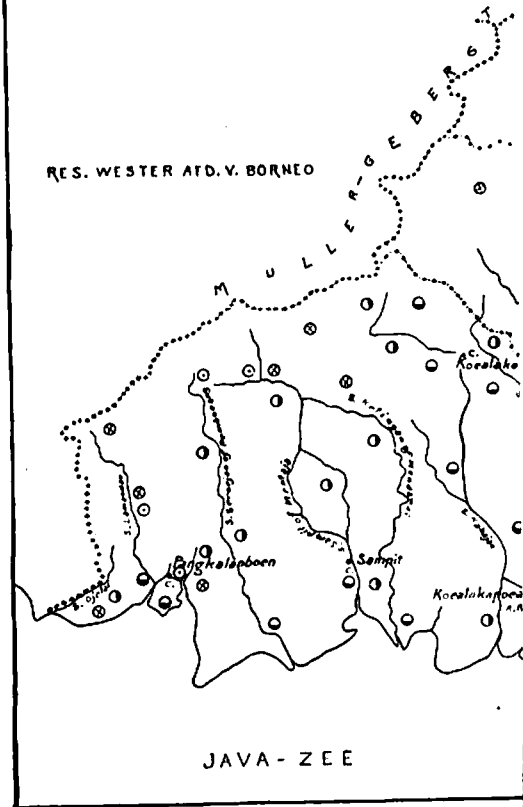

Fig. 10. Verspreiding v...

Nederlandsche Indische Vereeniging tot Natuurbescherming
Verslag over de jaren 1929-1931

rens op, welke tot 25 cm dik wordt opgegeven; deze ontbreekt uit kwartszand bestaande open plekken. De varens en Orchideeën groeien veelal in dichte kussens rondom den voet der stammen. Waar instandhouding en bewaking niemandal behoeven te kosten enerlei belangen geschaad worden bij de aanwijzing tot natuurmonument en de aparte flora zelfs den leek onmiddellijk opvalt, komt iterst gewenscht voor dit gebied inderdaad in de rij der natuurmonumenten op te nemen, te meer waar Borneo nog zoo bijzonder rijk is op dit gebied.

VOORKOMEN VAN EENIGE DIERSOORTEN IN DE ZUIDER- EN OOSTERAFDEELING VAN BORNEO (Fig. 10) ¹⁾

door

L. J. P. ZONDAG.

In het belang van de bescherming van eenige in het wild levende diersoorten werd door den voorzitter der N.I. Vereeniging tot Natuurmonumenten de wenschelijkheid betoogd tot het vaststellen van eenige natuurmonumenten in de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo. De dieren, die beschermd moesten worden, was het wel bekend, te algemeen in dit gewest voorkomen. Dit zou door het groote oppervlak nog geheel een natuurlijk monument zijn; maar... hoe lang nog? Het is daarom gewenscht, dat behalve verspreiding ook nog de dichtheid en samen voorkomen van verschillende diersoorten bekend is. Een natuurmonument moet niet moeilijk te bereiken en bekend is. Een natuurmonument moet niet moeilijk te bereiken, edoel natuurlijk voor ons te bereiken; voor een Dajak bestaat ontoegankelijk terrein als het gaat om b.v. een waardevolle rhinoceroshoorn te bemachtigen.

Het zijn vooral de militaire- en bestuursambtenaren, die bijgevoegd hebben tot het verkrijgen van eenig inzicht in het voorkomen van de hier te bespreken diersoorten. Doel van dit artikel is het verspreiden resultaat onder de algemeene aandacht te brengen. Zoo komt de waardeering voor de moeite, die genoemde ambtenaren zich hebben getroost om gegevens te verzamelen, het best tot uiting. Deze gegevens zijn binnen het bereik van belangstellenden, die ze kunnen aannemen en verbeteren.

Op bijgaand kaartje (Fig. 13) is aangegeven het voorkomen van diersoorten, rhinocerosen, bantengs, orang-oetans en neusapen.

¹⁾ Ontleend aan een artikel van den heer ZONDAG, dat in het tijdschrift "Tropische Natuur" onder denzelfden titel, en in nieuwe spelling verschenen is (c. XX, 1931, p. 221-223).

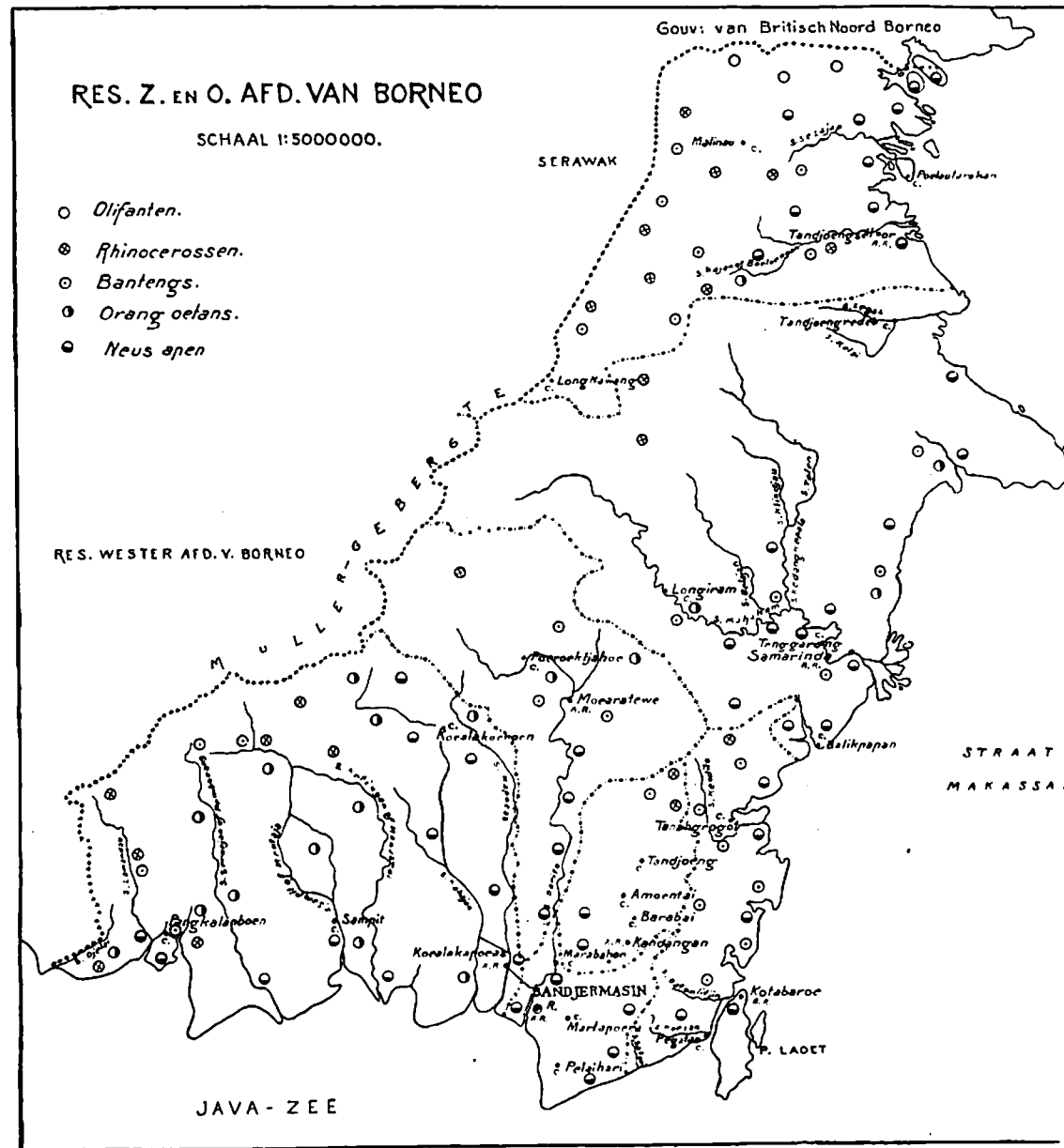

Fig. 10. Verspreiding van eenige diersoorten in Z.O. Borneo.

Olifanten komen alleen voor heel in het Noorden der Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, en wel in het stroomgebied van den Sekaboeng. Ze schijnen afkomstig te zijn van geïmporteerde dieren.

Rhinocerossen vindt men op de hellingen van het grensgebergte en worden verder aangetroffen in de gebergtebosschen der onderafdeelingen Tidoengsche Landen, Boelongan, Apo-Kajan, Beraoe, West Koetai, Pasir, Tandjong en Kota Waringin. Hun verspreiding blijkt derhalve wel heel groot te zijn; de dichtheid is echter gering. Door jacht, ter bemachtiging van den hoorn, die voor Maleiers en Chineezers groote waarde heeft om de daaraan toegeschreven geneeskundige eigenschappen, neemt de getalsterkte voortdurend af en worden de dieren steeds dieper naar het binnenland en het gebergte teruggedrongen. In de onderafdeelingen Beraoe, Pasir, Tandjong en Kwala Koeroen wordt hun voortbestaan ernstig bedreigd. Uit Martapoera, waar ze nog niet zoo lang gelegen voorkwamen, schijnen ze verdwenen te zijn.

Bantengs komen, behalve in het verspreidingsgebied van de rhinocerossen, ook nog zeker voor in het vlakke en heuvelachtige land van Kota Waringin, van de zuidoostkust van Borneo en langs de Mahakam.

Orang-oetans zijn waargenomen in de onderafdeelingen Kota Waringin, Sampit, Boven Dajak en aan de Sg. Sangkoeliran en de S. Kajan of Boelongan. Ze zijn ook zeer verspreid, hun getalsterkte is niet groot.

Neusapen treft men algemeen en in voldoende mate langs de kust en de groote rivieren aan. Hun voortbestaan wordt nog niet bedreigd.

Panters komen in het algemeen weinig voor: in Beraoe worden ze vermeld als afnemend in aantal.

Beren, *spookdiertjes* en *fazanten* zijn overal in voldoende mate aanwezig.

Leguanen en *groote slangen* verminderen in bevolkte streken sterk, omdat hun huid handelswaarde bezit. Ter bestrijding van de rattenplaag in rijstvelden en steden behooren leguanen beschermd te worden.

Uit het voorgaande blijkt, dat olifanten, rhinocerossen, bantengs en orang-oetans beschermd moeten worden. Wat de neusaap betreft, maakt het feit, dat deze alleen in Borneo voorkomt het gewenscht de bescherming van dit dier niet uit te stellen.

Sedert 1 Juli 1931 is de nieuwe Dierenbeschermingsordonnantie in werking getreden en is niet alleen het bezit van geheel beschermde diersoorten, waaronder ook de rhinoceros, orang-oetan en neusaap vallen, maar ook de uitvoer daarvan, en van lichaamsdeelen van die dieren, verboden. — (Red.).